

فلسفه جرم‌انگاری پورنوگرافی در پرتو حقوق اسلامی

□ محمدابراهیم تابش *

□ عبدالله گوهری **

چکیده

پورنوگرافی (هرزه‌نگاری) در جوامع اسلامی از جرائم ضد عفت و اخلاق عمومی است و شامل مجموعه‌ای از رفتارهای مجرمانه‌ی می‌شود که در قالب نوشتاری، شنیداری و دیداری محقق می‌شود و هرکدام از اینها بر اساس حقوق اسلامی دارای مبنا و ملاکی است که عمل پورنوگرافی را می‌توان بر اساس آن مبنا و ملاک جرم‌انگاری نمود؛ تحقیق موجود به روش توصیفی - تحلیلی انجام شده است. یافته‌های تحقیق براین شده، پورنوگرافی براساس آموزه‌های اسلامی به ملاک، عام و خاص قابلیت جرم‌انگاری را دارا بوده، ملاک عام آن بر مبنای: پاسداری از کرامت انسانی، حمایت از ارزش‌های اخلاقی، حفظ مصالح اسلامی و ایجاد بازدارندگی بیان شده است و ملاک خاص آن: سلامتی جسمی، روانی، اجتماعی، پیشگیری از جرائم جنسی و جسمی، و حفظ کانون گرم خانوادگی بیان شده است. با در نظر داشت این مناسبات و ملاک برای جرم‌انگاری پورنوگرافی لازم است در همه‌ی کشورهای اسلامی قانون صریح و جامع با یک عنوان همه‌شمول، طبق آموزه‌های اسلامی تدوین گردد. **کلیدواژه‌ها:** فلسفه، جرم‌انگاری، پورنوگرافی، حقوق، عفت عمومی.

* دانش‌پژوه دکترای فقه و حقوق قضائی، مدرسه آموزش عالی فقه تخصصی، جامعه المصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ العالمیه.

** دانش‌پژوه دکترای تعلیم و تربیت اسلامی و طلبه سطح چهار حوزه علمیه قم.

مقدمه

جهان امروز همراه با تغییرات پیشرفت‌ها و فناوری‌های صنعتی همراه گردیده و این پیشرفت‌ها و فناوری اثرات فراوان بر انسان‌ها گذاشته است، در کنار همه خوبی‌های که دارد باعث ایجاد بحران‌های نیز شده است، ما در عصر ارتباطات و وسایل پیشرفته چون اینترنت و ماهواره هستیم، شاید خیلی موارد اندک از نقطه‌های دنیا از این امکانات برخوردار نباشد، فضای مجازی بجهت تعاملات سریع در آن تبدیل به ضرورت و احتیاجات مردم شده است به قسمی که اعتبارات آن بیشتر از فضای حقیقی دیده می‌شود، باین حال ماهواره و اینترنت انحرافات را هم به همراه دارد که یکی از انحرافات آن بحران‌های اخلاقی است که بیشتر جوامع امروزی با بحران اخلاقی روبرو هستند، این موضوع در مورد مسائل جنسی کاملاً مشهود و آشکار است، چنانچه گفته شده: ما هرروزه در روزنامه‌ها با اخبار مربوط به قتل‌های ناموسی و جنایاتی که به خاطر مسائل ناموسی صورت گرفته است روبرو هستیم؛ تعداد تجاوزات، سوءاستفاده جنسی از کودکان و یا کودک‌آزاری و پخش فیلم‌های پورن روزبه‌روز، رو به افزایش است، موبایل وسیله‌ای برای ترویج و عامل محرک جنسی تبدیل شده است (ریبیعی و نیاآوات، ۱۳۹۱: ۶۳-۷۰) باین حال صنعت پورنوگرافی موجب پیدایش بحران‌های اخلاقی، تجاوزات جنسی و سوءاستفاده از کودکان و زنان شده است؛ برای جلوگیری از این پدیده‌ی مخرب، در کنار دیگر راهکارهای تربیتی و آموزشی، جرم‌انگاری انواع پورنوگرافی در جامعه، یکی از راهکارهای اصلاح رفتاری و جلوگیری از سوءاستفاده‌ی جنسی خواهد بود و این جرم‌انگاری در حقوق اسلامی دارای مبنا و ملاکی است که در این تحقیق بعد از تبیین مفهوم پورنوگرافی به فلسفه‌ی جرم‌انگاری پورنوگرافی از دیدگاه حقوق اسلامی پرداخته خواهد شد.

الف) مفهوم پورنوگرافی

۱. پورنوگرافی در لغت: (pornography) از کلمات یونانی گرفته شده و در لغت‌نامه‌های مختلف انگلیسی به انگلیسی و آریان پور به معنای نقاشی یا نوشته‌ی خارج از اخلاق درباره مسائل جنسی، نوشته‌ی شهوت‌انگیز و نقاشی محرک احساسات جنسی (مثل

نقاشی زن یا مرد برهنه و غیره) است (کاو، ۱۳۸۶: ۹). در فرهنگ جدید آکسفورد (Axford) پورنوگرافی به این صورت تعریف شده است: مواد و موضوعاتی که شامل توصیف صریح یا نمایش ارگان‌های جنسی یا فعالیت آن‌ها به منظور تحریک جنسی است (جان‌کار، ۱۳۸۲: ۶۱) در فرهنگ لغات پنهان (گزارش روزنامه لوموند، از نخستین فرهنگ پورنوگرافی در فرانسه) آمده است: پورنوگرافی در سده‌های هیجدهم و نوزدهم میلادی، به پژوهش‌ها و نوشته‌هایی درباره‌ی فاحشه‌گری گفته می‌شد؛ اما به‌طور کلی، به هر نوع نمایش اعمال جنسی به روش فنی و هنری گفته می‌شود، در بسیاری موارد هدف از آن برانگیختن شور جنسی است (لاسرمارک، ۱۳۸۲: ۲۰). پورنوگرافی معادل فارسی آن هرزه‌نگاری است که از دوتا واژه یونانی (porne) به معنای فاحشه و فاحشه بازی کردن و (graphiy) به معنای نوشتن و تحریر کردن (فاحشه‌نگاری) شکل یافته است (Dressler Joshua, 2002: 1028). در جای دیگری گفته شده: در فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی دوتا معادل برای پورنوگرافی مطرح شده که یکی هرزه‌نگاری و دیگری برهنه‌نمایی است (کاو، ۱۳۶۸: ۱۰). بنا براین، معانی لغوی پورنوگرافی در فارسی، عبارت از فاحشه‌نگاری و توصیف فعالیت روسپی‌ها است که معادل فارسی آن هرزه‌نگاری و یا برهنه‌نمایی است.

۲. پورنوگرافی در اصطلاح: پورنوگرافی یا هرزه‌نگاری در اصطلاح فقه نیامده، اما در اصطلاح حقوق جوامع اسلامی و غیر اسلامی تعاریف مختلف و متعدد ارائه شده است در ابتدا چند تا از آن تعاریف را ذکر نموده و سپس علت اختلاف را تبیین خواهیم کرد. در مفهوم عام چنین تعریف شده است: پورنوگرافی به معنای مطالبی است که به قصد تحریک جنسی ارائه می‌شود (قدسی و سلیمانی: ۱۰). در فرهنگ حقوقی بلک، آمده: نمایش محتوای فعالیت جنسی یا رفتار شهوانی (همچون نوشته‌ها، عکس‌ها و فیلم‌ها) به قصد تحریک انگیزه‌های شهوانی (Black's Law 2004, :1199). در اصطلاح حقوقی اسلامی، فارسی‌زبان‌ها پورنوگرافی و یا هرزه‌نگاری این‌گونه تعریف شده است: هرزه‌نگاری به معنای تولید، ارائه و انتشار محتویات مبتذل و مستهجن در فضای تبادل اطلاعات است (عالی پور، ۱۳۸۹: ۲۹۳). در نظام حقوقی اسلامی، معیار تعیین مصادیق هرزه‌نگاری هتک عفت و اخلاق عمومی بوده، از این رو قربانی جرم اعم از

کودکان و بزرگسالان است. در قانون موضوعه‌ی ایران اصطلاح پورنوگرافی و یا هرزه‌نگاری به کار نرفته است، اما در چند متن قانونی مصادیق آن مورد حکم قرار گرفته و با عباراتی چون منافی عفت عمومی، جریحه‌دار کردن عفت و اخلاق عمومی، مبتذل یا مستهجن، به این مفهوم اشاره شده است (حیب زاده و رحمانیان، ۱۳۹۰: ۹۲). عبارت هرزه‌نگاری در عنوان و متن قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک در خصوص فروش فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان (۱۳۸۶/۵/۹) آمده است (همان: ۲۹۴).

در قانون موضوعه‌ی افغانستان (کدجزا) اصطلاح پورنوگرافی و هرزه‌نگاری آمده، فقط به جرم انگاری مصادیق آن پرداخته شده و علت پرداخته نشدن به تعریف آن را چنین بیان نموده است: ارائه‌ی تعریف واحد از هرزه‌نگاری کاری است مشکل، چون موارد هرزه‌نگاری نظر به جوامع و کشورها متفاوت است (شرح کدجزا، ۱۳۹۳، ۴: ۵۰۹). پورنوگرافی در اصطلاح کشورهای غیر اسلامی در معنای مضیق به کار برده می‌شود که ناظر به تولید، نمایش و استفاده محتویات مستهجن کودکان است، گروه متخصصان اینترپل، پورنوگرافی را پیامد استثمار یا سوءاستفاده‌ی جنسی ارتكابی علیه یک کودک تعریف می‌کند که می‌تواند به‌عنوان هر ابزار ترسیم یا تشویق‌کننده‌ی سوءاستفاده جنسی کودکان باشد (عباسی کلیمانی و اکبری، ۱۳۹۴: ۷۲). در پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک چنین تعریف شده است: هر نمایش که به‌واسطه آن یک کودک واقعاً یا به‌طور شبیه‌سازی به فعالیت صریح جنسی یا هر نمایش اعضای جنسی کودک که برای هدف جنسی ترسیم می‌شود، تشویق می‌کند پورنوگرافی کودک است (همان: ۷۲) در این تعریف پورنوگرافی مربوط به افراد زیر هجده سال و یا کودک دانسته که قربانی جرم فقط کودکان است.

علت اختلاف در تعریف این‌گونه بیان شده است: پورنوگرافی اصطلاح حقوقی نیست عاریتاً وارید اصطلاح حقوق شده و متعلق به عالم هنر است که در طبقه‌بندی آثار هنری برای تفکیک میان برخی تصاویر مکشوف و بی‌پرده‌ای جنسی، از سایر تصاویر به کار می‌رود (حیب زاده و رحمانیان، ۱۳۹۰: ۹۱). این خصیصه‌ای عاریه‌ای بودن موجب پیدایش مشکلات در ارائه تعریف دقیق و جامع از پورنوگرافی و تعیین حدود و ثغور و تفکیک آن از برخی اصطلاحات مشابه در عالم حقوق شده است و تمامی تعاریفی که در این زمینه وجود دارد به‌نوعی از

پیش‌زمینه‌های ذهنی، اخلاقی، سیاسی و اجتماعی الهام گرفته است (رحمانیان، ۱۳۸۸: ۳۶). از این جهت تعریف پورنوگرافی در زمان‌ها و مکان‌های مختلف متفاوت و تا حد بسیاری متأثر از ارزش‌های اجتماعی، تفاسیر و نوشته‌های دانشمندان و نیز عملکرد قانون‌گذار است، از این رو، ارائه تعریفی که مورد قبول همه باشد از پورنوگرافی یک بحث مجادله‌آمیز و تا حدی دست‌نیافتنی به نظر می‌رسد. در مقایسه بین مفهوم پورنوگرافی و هرزه‌نگاری که معادل فارسی آن است: هرزه‌نگاری عام‌تر از پورنوگرافی است و ناظر به محتویاتی است که بر پایه‌ی قانون و شرع دارای ارزش نیستند؛ استعمال آن در فارسی علاوه بر فارسی بودن دلیل عام بودنش است که شامل هر نوع محتوای بی‌ارزش و زشت است، پورنوگرافی در کشورهای غربی در معنای مضیق به کار برده می‌شود که به سبب آن نه تنها جنبه دیداری داشته بلکه عمدتاً ناظر به تولید و نمایش محتویات مستهجن کودکان است، در مقابل، هرزه‌نگاری از حیث وسیله هم جنبه دیداری داشته و هم به محتویات شنیداری تسری دارد (عالی‌پور، ۱۳۸۹: ۲۰۹). از این جهت که مفهوم هرزه‌نگاری اعم از پورنوگرافی است، هرزه‌نگاری از جرائم مرتبط با محتوا دانسته شده و جرائم مرتبط با محتوا در مفهوم خاص عبارت از بزه‌های است که از طریق محتویات غیرقانونی ضد عفت یا اخلاق عمومی یا سلامت جسمی یا روانی اشخاص یا شخصیت معنوی آنان ارتکاب می‌یابد (همان: ۲۰۹). با در نظر داشت این مطالب مقصود از فلسفه‌ی جرم‌انگاری پورنوگرافی در این تحقیق، مفهوم عام پورنوگرافی است که شامل هر مطالبی (اعم از پورنوگرافی دیداری، شنیداری و نوشتاری) که به قصد تحریک جنسی ارائه می‌شود خواهد بود.

ب) فلسفه‌ی جرم‌انگاری پورنوگرافی

فلسفه جرم‌انگاری همان ملاک یا مناط جرم‌انگاری است که به‌عنوان مبادی در نظر گرفته می‌شود و چرایی جرم بودن یک رفتار با تبیین ملاک و مناط آن روشن می‌شود؛ ملاک جرم بودن یک رفتار ممکن است بنحو عام و خاص در نظر گرفته شود.

۱. فلسفه عام جرم‌انگاری پورنوگرافی.

در توجیه جرم‌انگاری یک رفتاری مجرمانه، ممکن است چند ملاک مدنظر قانون‌گذار باشد

که برخی از آن ملاک یا مناط مختص، مورد خاص نباشد و در موارد دیگر هم به‌عنوان ملاک یا مناط مورد توجه باشد، از آن به‌عنوان فلسفه عام جرم‌انگاری یاد خواهد شد.

۱-۱. پاسداری از کرامت انسانی

کرامت انسانی از مسائل مهم تاریخی ادیان الهی بوده و در زندگی جامعه بشری مورد توجه قرار گرفته و یکی از مهم‌ترین موضوع‌های مطرح در حوزه معرفتی و تربیتی است و از منظر سیاست کیفری نیز مورد توجه قرار گرفته تا جایی که امروزه پاسداری از کرامت انسانی به‌عنوان حق انکارناپذیر افراد در سیاست جنایی مطرح است. در قرآن آمده: «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا»، (اسراء: ۷۰) این آیه گویای این است که همه افراد بشر دارای ارزش وجودی و کرامت ذاتی هستند و این مقام مخصوص انسان است و سایر مخلوقات از آن بهره‌ای ندارند و این امتیاز وجودی و ذاتی انسان را از بسیاری موجودات زمینی و آسمانی، ممتاز ساخته و بر آن‌ها برتری داده است؛ بنابراین انسان و جامعه انسانی دارای ارزش و کرامت ذاتی است، هرچند دارای کج‌روی و انحرافات باشد؛ در کنار این ارزش و کرامت ذاتی، کرامت اکتسابی قرار دارد که با فعل و اختیاری انسان همراه است، چون کسب فضایل انسانی و رعایت تقوی در امور فردی و اجتماعی، بااراده و اختیار انسان رابطه محکم دارد (دانش پژوه، مهریزی و جانکی، ۱۳۹۵: ۱۳۷). کرامت ذاتی انسان را امیر بیان علی علیه السلام بیان نموده است: «وَإِسْتَادَى اللَّهِ سُبْحَانَهُ الْمَلَائِكَةُ وَدِيْعَتَهُ لَدَيْهِمْ وَعَهْدَ وَصِيَّتِهِ إِلَيْهِمْ فِي الْإِذْعَانِ بِالسُّجُودِ لَهُ وَالْخُنُوعِ لِتَكْرِمَتِهِ» (نهج البلاغه خ: ۲۵). خداوند سبحان از فرشتگان خواست تا ودیعه‌ای را که نزد آن‌ها بود، ادا کنند و پیمانی را که با او در مورد سجود برای آدم و خضوع برای کرامت و بزرگداشت او بسته بودند عمل نمایند. علاوه بر این برخورداری انسان از مقام خلافت الهی و احیای نفس واحد برابر احیای نفس جمیع و از بین بردن نفس واحد (بدون سبب) برابر با از بین بردن نفس جمیع، کاشف از کرامت ذاتی، جایگاه و مقام رفیع انسان است. کرامت انسانی به‌عنوان حق اساسی انسان از دیدگاه دین مطرح است و صبغهی تکلیف دارد، مثل حق حیات که انسان در برابر

حق تعالی مکلف به حفاظت از آن است، هیچ انسانی نمی‌تواند از حق کرامت و حرمت خویش صرف‌نظر نماید (مسرور، فخعلی و ناصری مقدم، ۱۴۰۰: ۲۴۸). بنابراین، جهت حفظ کرامت انسانی در جامعه، در قبال آن افعال و اعمالی که موجب نابودی و زوال آن ارزش وجودی انسان می‌شود، تصمیم پیشگیرانه از افعال ناقض حق کرامت، بر طبق قانون و دستورات شرع باید اتخاذ شود؛ چون کرامت انسانی در حفظ نظام اجتماعی، نقش بسزایی دارد، به تعبیر بعض بزرگان دینی: لازمی حفظ کرامت انسانی، رعایت حقوق افراد در اجتماع بشری و تعهد سپاری در عدم تخطی از آن است (جوادی آملی ۱۳۸۴: ۲۵۸).

حفظ نظام اجتماعی احتیاج به ساماندهی رفتارهای افراد انسان دارد و ساماندهی رفتارهای انسانی از طرق متعدد قابل انجام است، یکی از آن روش‌ها از طریق جرم‌انگاری رفتارهای ناقض حق کرامت انسانی است که بر طبق معیارهای شرعی و عرفی به دست قانون‌گذاران ترتیب و از طریق محاکم و دولت مردان اجرامی شود. بررسی تمام رفتارهای ناقض حق کرامت انسانی از عهده تحقیق حاضر خارج و آنچه مربوط بحث می‌شود، هزینه‌نگاری و پورنوگرافی است؛ هزینه‌نگاری از جرائمی است که موجب نقض کرامت نفس انسان و دیگران می‌شود، در مواردی که موجب نقض کرامت دیگران شود بر مبنای قاعده لا ضرر قابلیت جرم‌انگاری را دارد، قاعده لا ضرر از قواعد عام ابواب فقهی است که مربوط به باب خاص نمی‌شود و منشأ استنباط در موارد مختلف قرار می‌گیرد. وجود قاعده‌ی لا ضرر در فقه اسلامی، موجب این نتیجه‌گیری از سوی برخی اندیشمندان شده که اصل یا قاعده لا ضرر، به مفهوم نهی ضرر به دیگری است و در همه‌ی نظام‌های مختلف حقوقی توسط اندیشمندان حقوقی با مبانی استدلالی کم‌وبیش مشابه پذیرفته شده است؛ غنای فقه اسلامی در این زمینه می‌تواند در مبناسازی برای مداخله کیفری با استفاده از این قاعده راه‌گشا باشد و یک اصل اولی برای جرم‌انگاری ارائه دهد (جانکی ۱۳۸۲: ۱۸۷). اما در مواردی که هزینه‌نگاری موجب نقض کرامت خود فرد شود، گفته شده بر مبنای پدرسالاری حقوقی قابلیت جرم‌انگاری را دارد؛ پدرسالاری حقوقی به معنای یک پدر رفتار کردن است، بر طبق این مبنا، رفتارهایی که بر خود شخص هم زیان می‌رساند قابلیت جرم‌انگاری را دارد به این معنا که فرد نه تنها حق ندارد به دیگران ضرر

بزند، بلکه به خود نیز نمی‌تواند آسیب برساند و حکومت همانند پدر نسبت به فرزند مانع زیان رساندن شخص به خودش می‌شود (همان: ۱۱۲). در این مورد بعضی‌ها بجای پدرسالاری حقوقی تعبیر به پدرسالاری اخلاقی نموده و چنین اظهار داشته است: از میان انواع رفتارهای ناقص کرامت هرزه‌نگاری و استفاده از سایت‌های مستهجن، برخلاف کرامت انسانی است که بر مبنای پدرسالاری اخلاقی قابلیت جرم‌انگاری را دارد، در این موارد پدرسالاری خودش را در قالب اخلاق‌گرایی نشان می‌دهد و بیان از آن دارد که دخالت در حقوق و آزادی فرد در جهت حمایت از پرورش اخلاقی او ضروری است و سلامت اخلاقی یک فرد به‌منظور حفظ او از آسیب اخلاقی توسط قانون کنترل می‌شود و این همان استفاده از حقوق کیفری برای الزام اخلاق است (مسرور، فخعلی و ناصری، ۱۴۰۰: ۲۵۰).

۲-۱. حمایت از ارزش‌های اخلاقی

دومین فلسفه عام جرم‌انگاری پورنوگرافی را می‌توان، حمایت از ارزش‌های اخلاقی و مصالح اسلامی دانست، ارزش‌های اخلاقی عبارت است: از افعال و رفتارهایی که با اختیار از انسان صادر می‌شود یا مبدأ آن‌ها فعل اختیاری باشد یا نتیجه امری ناشی از اختیار انسان باشد، برای خواسته‌های متعالی و انسانی با راهنمای عقل که مطلوبیت فلان عمل بیشتر است (مصباح، ۱۳۸۸: ۱۴۲-۱۴۳). با در نظر داشت چنین تبیینی از ارزش‌های اخلاقی پورنوگرافی ممکن است از افعال اختیاری انسان باشد و لکن متناقض خواسته‌های متعالی، انسانی و به‌دور از راهنمایی‌های عقلی است که در حیطه‌ی ضد ارزش‌های اخلاقی قرار می‌گیرد.

جرائمی که در حوزه تعزیرات توسط قانون‌گذار جرم‌انگاری می‌شود، گفته شده دو جنبه‌ی قابل‌انکار دارد؛ اول: جرائمی که نظم عمومی را خدشه‌دار کند. دوم: رفتاری که خلاف عفت و اخلاق عمومی در جامعه واقع شود، از این‌رو جرم قلمداد کردن رفتارهای مجرمانه به خاطر مغایرت آن‌ها با ارزش‌ها و آرمان‌های اخلاقی، دانسته شده است (صادقی و احمدی، ۱۳۹۶: ۱۶). جرم‌انگاری پورنوگرافی در حمایت از ارزش‌های اخلاقی و نظم عمومی، هم بر مبنای وحدت نظم عمومی و اخلاق و هم بر مبنای ارتباط داشتن نظم عمومی و اخلاق، به حساب

می‌آید. چنانچه اظهارشده در میان فلاسفه‌ی حقوق، کسانی پیرو نظریه شخصی در نظم عمومی هستند، (این نظریه به معنای وحدت اخلاق و نظم عمومی است) در صورتی که این نظریه را هم نپذیریم، بی‌تردید نمی‌توانیم از وابستگی شدید بین حقوق کیفری و اخلاق بی‌توجه باشیم (همان: ۱۶). در جوامع اسلامی گاهاً تجاوز از مقررات اخلاقی عکس‌العمل خفیف اجتماعی را از بی‌اعتنایی تا نکوهش و توبیخ‌های اخلاقی به دنبال دارد، اما اگر واکنش اجتماعی به دلیل اهمیت برخی از مقررات اخلاقی شدید بود، مجازات تأمینی جواب‌گوی عمل ضد اخلاقی است. از این جهت می‌بینیم که بسیاری از جرائم در حوزه‌ی تعزیرات ریشه در تعدی به اخلاق دارد و اکثر قوانین در حوزه‌ی تعزیرات برای جلوگیری از گسترش رفتارهای غیر اخلاقی وضع شده است.

به تحلیل دیگر این که پورنوگرافی مخالف اصول اخلاقی است از جمله اصول اساسی اخلاق اصل اعتدال است که هر حرکت و فعل تربیتی باید بر اصل اعتدال استوار باشد، به افراط و تفریط کشانده نشود تا اینکه حرکت و فعلی مطلوب باشد؛ آیین تربیتی دین نیز بر اساس اعتدال استوار است از جمله آیات متعدد از قرآن کریم بیان‌کننده‌ی این مطلب است: «وَقَصِدْ فِي مَشِيكَ» (لقمان، ۱۹). در رفتار میان‌رو باش. «وَبَتَّغِ بَيْنَ ذَالِكَ سَبِيلًا» (اسری، ۱۱۰). میان این راه، راهی معتدل برگزین. بنابراین، انسان عاقل از مرزهای اعتدال بیرون نمی‌رود و در استفاده از قوای خدادادی راه میانه را انتخاب می‌کند، پیروی از خواهش‌های نفسانی و تابع احساسات، آدمی را به افراط و تفریط می‌کشاند و از سویی دیگر زندگی اجتماعی انسان‌ها نیز زمانی به سامان می‌رسد که بر روابط معتدل استوار باشد چون‌که هرگونه افراط و تفریط در روابط اجتماعی نتیجه‌ای جز تزلزل فرد و جامعه و سیر آن‌ها به سوی تباهی راه ندارد، در حقیقت امر سلامت فرد و جامعه در گِیرو تربیتی متعادل است. چنانچه بیان‌شده: هرگونه انحراف از اعتدال و تفریط در صفات و اعمال و رفتار، انحراف از حق است (نصرآبادی و بیات، ۱۳۹۱: ۴۲-۴۳). بنا بر این، پورنوگرافی فعالیت‌های مجرمانه جنسی است که افراد جامعه را به سوی افراط در استفاده از قوای شهوانی سوق می‌دهد که اکثراً منجر به عوامل خود ارضایی و یا ارتکاب جرائم جنسی از قبیل زنا و لواط می‌شود، به همین جهت جرم‌انگاری پورنوگرافی، کمک عوامل بازدارنده از ارتکاب جرم پورنوگرافی و سوق‌دهنده عواملی بیرونی به سویی اصل اعتدال خواهد بود.

۱-۳. حفظ مصالح اساسی

سومین فلسفه عام جرم انگاری پورنوگرافی را می‌تواند حفظ مصالح اساسی دانست، به باور و اعتقاد اکثر محققین و دانشمندان احکام تابع مصالح و مفاسد واقعی است، هیچ حکمی را بدون مصلحت و ملاک نمی‌توان یافت؛ چنانچه امام صادق علیه السلام فرموده: «انه لم يجعل شیء لشیء، ای لم یشرّع الله تعالی حکماً من لأحكام الا لحکمه من الحکم» (مجلسی، ۱۴۰۳، ج ۶: ۱۱۰). هیچ حکمی بدون دلیل و ملاک وضع نشده است. شهید مطهری در این باره می‌فرماید: قوانین اسلام در عین این که آسمانی است، زمینی بوده و بر اساس مصالح و مفاسد موجود در زندگی بشر استوار است، اسلام خودش بیان می‌کند که هر قانونی وضع کرده‌ام، بر اساس مصالحی است که یا به جسم شما مربوط می‌شود و یا به روح شما (مطهری، ۱۳۸۴: ۲۰).

بنابراین، مصالح واقعی هم مربوط به حیات مادی و هم مربوط به حیات معنوی انسان است حیات بدون حفظ و نگهداری مصالح امکان‌پذیر نخواهد بود؛ همه قوانین و احکام اسلامی برای حمایت از مصالح واقعی جعل شده است، انواع مختلف تجاوز و تعدی نسبت به این مصالح، انواع مختلف جرم را پدید می‌آورد (فیض، ۱۳۷۰: ۷۷). از جمله مصالحی که پورنوگرافی موجب وهن و یا از بین رفتن آن می‌شود و دین اسلام تأکید بر حفظ آن نموده، عبارت از مصونیت آبرو و حیثیت افراد، سلامت عقل و روان و دفاع از نسل ناموس و احترام به باورهای دینی است (دانش پژوه، مهریزی و جانکی، ۱۳۹۵: ۱۴۲). حداقل تأثیر پورنوگرافی در لبه پرتگاه قرار دادن این مصالح است، دین اسلام تعدی به مصالح معتبر انسانی را جرم می‌داند و جرم انگاری را در این راستا موجب تقویت در حفظ این ارزش‌ها می‌داند.

۱-۴. ایجاد بازدارندگی

یکی دیگر از فلسفه‌های عام جرم انگاری پورنوگرافی ایجاد بازدارنده‌گی و پیشگیری از وقوع جرم است، جرم انگاری بعضی از رفتارها سبب می‌شود که افراد در جامعه جرمی را مرتکب نشود و این عدم ارتکاب از جهتی احترام به قوانین کیفری و یا از جهتی حدس از مجازات خواهد بود. جرم انگاری پورنوگرافی که برگرفته از قواعد و ادله فقهی باشد در جامعه اسلامی به عنوان

قانون کیفری نقش بسزایی را افاده خواهد کرد؛ چنانچه گفته شده: اگر مردم نظام سیاسی خود را مشروع و قانونی بدانند به قواعد وضع شده از سویی او بیشتر ارج می‌نهند به علت اینکه عامل اساسی‌ای که افراد جامعه را به پیروی از قانون وامی‌دارد، ترس از مجازات نیست بلکه احساس مسئولیت و جامعه‌پذیری آن‌هاست (همان: ۱۴۵).

استفاده از مواد پورنوگرافی در کشورهای اسلامی برخلاف آداب و رسوم تربیتی فرهنگی دینی است و حتی در برخی کشورهای غیر اسلامی برخلاف آداب و رسوم تربیتی خودشان تلقی نموده و استفاده آن‌را تا سن هجده سالگی ممنوع اعلان نموده است (جعفری و پارسا، ۱۳۹۸: ۱۶۲). جرم انگاری و نحوه اجرای مجازات هراندازه با ارزش‌های فرهنگی حاکم بر جامعه و طرز تلقی مردم و روحیات آنان هماهنگی داشته باشد به همان نسبت تأثیر بیشتری در جلوگیری از ارتکاب جرم خواهد داشت (دانش پژوه، مهریزی و جانکی، ۱۳۹۵: ۱۴۵-۱۴۶). از این رو جرم انگاری پورنوگرافی در کشورهای اسلامی اثرات بارز در جلوگیری از ارتکاب آن خواهد داشت.

۲. فلسفه خاص جرم انگاری پورنوگرافی

فلسفه خاص در جرم انگاری، یک رفتار مجرمانه، عبارت از ملاک یا مناطی است که بیشترین تأثیر را در جرم انگاری رفتاری مجرمانه‌ی مثل پورنوگرافی را داشته باشد و ممکن است در موارد دیگر هم به‌عنوان ملاک جرم انگاری مطرح باشد، سه مورد از موارد خاص فلسفه‌ی جرم انگاری پورنوگرافی در اینجا مورد بحث و بررسی قرار خواهیم گرفت.

۲-۱. پیشگیری از جرائم جنسی و جسمی

عکس و فیلم‌های پورنوگرافی به دلیل ماهیت آن معمولاً رفتارهای غیرمعمول و در غالب موارد رفتارهای بیمارگونه را به نمایش می‌آورد، تماشای رفتارهای نه‌چندان سالم از سوی افرادی که خود نیز دارای شخصیت سالمی نیستند و ویژه‌گی‌های انسانی چندانی ندارند، تماشای چنین فیلم‌هایی دارای عوارض و مشکل‌آفرین است، بر اساس تحقیقات میدانی در سال ۱۳۹۳، از کسانی که مبتلا به استفاده‌ای پورنوگرافی بوده، تحقیقاتی انجام شده و نتایج آن را چنین بیان نموده است: نخستین تغییر در رفتاری مصرف‌کننده‌گان محصولات هرزه‌نگاری، اعتیاد جنسی و

تشدید آن است که با استفاده و صحبت درباره موضوعات جنسی، هر روز به تکرار آن و به دنبال موضوعات جدیدتر و باگذشت زمان نیازمند انواع شدیدتر، آشکارتر، منحرف‌تر و عجیب‌تری مطالب جنسی هستند. دومین عارضه پورنوگرافی حساسیت‌زدایی جنسی است که باگذشت زمان عادی می‌شوند؛ استفاده کننده توجه به انحراف و ضد ارزش‌های اجتماعی بودن آن نمی‌شوند و از نظر آنان مشروع قلمداد می‌گردند؛ بعدازاین مراحل به مرحله تخیل و افزایش جنسی می‌رسد که فرد مدام در طول روز در حین انجام فعالیت‌های مختلف تصاویر دیده‌شده، در هرزه‌نگاری را در ذهن خود مرور می‌کنند (احمدی، عدلی پور و پیرنیا، ۱۳۹۳: ۳۶-۳۷).

برخی از مشارکت‌کنندگان اظهار نموده اند: همه چیز و همه‌ی افراد اطراف شانرا به صورت جنسی می‌بینند و تمایل شدیدی برای رابطه‌ی جنسی پیدا می‌کنند و در بیشتر موارد به رابطه‌های انحرافی و خارج از محدوده‌ی ازدواج کشیده می‌شود چون همسر آن‌ها به تنهایی پاسخ‌گوی نیازهای متنوع و بعضاً انحرافی آن‌ها نخواهد بود (همان: ۳۸-۳۹). بر اساس تجربه‌ی کارشناسان، استفاده‌کنندگان هرزه‌نگاری در رفتار جنسی خودشان از رفتار عاطفی و طبیعی خارج شده و صورت شهوانی را به خود می‌گیرند (همان: ۳۹). رفتار جنسی شهوانی باویژه‌گی‌های نظیر تمرکز بر جنبه‌های غریزی و جذابیت‌های جسمانی، پیگیری منافع شخصی در رابطه‌ی جنسی، سطحی و کم‌عمق بودن رابطه جنسی و خطر احتمالی افزایش شرکای جنسی همراه است، به دلیل اینکه بیش‌تر از طریق فیزیکی و جسمانی ارتباط برقرار می‌کند از نظر عاطفی و انسانی اشباع چندانی به همراه ندارد به سبب کم‌عمق بودن ارتباط جنسی به رضایت چندانی نمی‌رسند، به همین جهت برخی آن‌ها سعی می‌کنند که با افزایش شرکای جنسی، کمبود کیفیت را توسط کمیت جبران کنند (کاوه، ۱۳۸۶: ۳۶-۴۱). از خصیصه‌ی هرزه‌نگاری مبتلا نمودن به اعتیاد است، مثل اعتیاد به مواد مخدر به مرحله‌ی توقف ندارد و در حال پیشرفت و رسیدن به مراحل خطرناک‌تر است؛ هرزه‌نگاری کم‌کم به مرحله انحراف جنسی کشیده می‌شود؛ دیگر رابطه باغیرهمجنس جذابیت ندارد، به هم‌جنس یا کمتر از سن خود (بچه‌بازی) متمایل شده یا همسر خود را مجبور به انجام اعمال جنسی غیرعادی می‌کند (احمدی، عدلی پور و پیرنیا، ۱۳۹۳: ۴۰). در نتیجه استفاده‌ی پورنوگرافی احتمال زیاد مبتلا شدن

افراد به جرائم جنسی از قبیل زنا و لواط را به همراه دارد؛ تحقیقی در خصوص زنا کاران انجام گرفته اکثر آنها مبتلا به هرزه‌نگاری بوده و آن استفاده می‌کرده است (کلاین، ۱۳۸۴: ۵۵).

گاهی اوقات نتیجه و آثار استفاده از پورنوگرافی گذشته از جرائم جنسی، جرائم جسمی بوده است، در داستان شخصی بنام «گیری پیشاب» که قاتل پنج تا پسر بچه شناخته شده بود، او در نامه‌ای بعد از محکومیتش نوشت: «هرزه‌نگاری عامل تعیین‌کننده‌ای در انحطاط من بوده و برخی اوقات از لحاظ جنسی مجذوب پسر بچه‌ها می‌شدم در ابتدا از طریق کتاب‌های محرک، فیلم‌ها و عکس‌های برهنه خودم را قانع می‌کردم هر روز دنبال جدیدتر آن‌ها بودم تا اینکه همه برایم عادی شده بود من دنبال تحریک بیشتر بودم تا اینکه همان هیجان‌ات اولیه‌ی خودم را به دست آورم، یافتن چیزهای تحریک‌کننده‌ی جنسی، به مشغله ذهنی برایم تبدیل شده بود؛ برای من نگاه کردن مطالب و فیلم‌های مستهجن، همانند روشن کردن فیوز یک دسته دینامیت بود، من تحریک می‌شدم و مجبور بودم نیازهای جنسی خود را ارضا کنم وگرنه منفجر می‌شدم، تقریباً همه‌ی پسرها سوژه‌های جنسی من شده بودند، وجدان من حساسیت‌زدا شده بود و هیچ چیز برایم اهمیت نداشت، شهوات جنسی به‌طور کلی تمام فعالیت‌های مرا کنترل می‌کرد، در ادامه گیری پیشاب توضیح می‌دهد که چگونه از قربانیان خود سوءاستفاده می‌کرده و بعد آن‌ها را می‌کشت (همان: ۵۶). همچنین در پرونده‌ی تجاوز و قتل دختر بچه‌ی هفت‌ساله‌ی مشهدی به‌وسیله‌ی مرد بیست‌دوساله که مجرم بارها فیلم‌های غیراخلاقی دیده بود (جورکویه، ۱۳۹۵: ۲۳۵). در اخیر منجر به جرائم جسمی شد؛ در نتیجه استفاده‌ی پورنوگرافی جرائم جنسی و جسمی را به دنبال دارد و در کشورهای اسلامی به‌عنوان جلوگیری از مقدمه‌ی حرام از طریق مسئولین ذی‌ربط و امور حسبی اقدامات تأمینی باید انجام شود و این اقدامات می‌تواند در قالب قواعد اداری و قواعد کیفری باشد؛ همان قسمی که از طریق کارشناسان اظهار نظر شده برای مبارزه با پورنوگرافی، قواعد اداری (از قبیل نابودی آثار هرزه‌نگاری و مسدود نمودن وب‌سایت‌هایی که دارای محتوای پورنوگرافیک است) را کافی ندانسته و ضمانت‌های اجرای جزایی را نیز در این مورد پیش‌بینی نموده است (شرح کدجزا، ۱۳۹۸، ج ۴: ۵۱۰). جرم‌انگاری رفتاری مجرمانه‌ی پورنوگرافی، موجب پشگیری از جرائم جنسی و جسمی در جامعه خواهد شد.

۲-۲. سلامتی جسمی، روانی و اجتماعی

دومین فلسفه خاص جرم انگاری پورنوگرافی را می‌توان سلامتی جسمی، روانی و اجتماعی دانست، همان‌طور که در قسمت قبل تبیین شد یکی از اثرات پورنوگرافی اعتیاد جنسی است، اعتیاد جنسی، به عدم توانایی در کنترل و یا به تعویق انداختن تمایلات و فعالیت‌های جنسی اطلاق می‌شود و از نظر متخصصان اعتیاد به پورنوگرافی یکی از شدیدترین اعتیادهای جنسی به حساب می‌آید و میزان وابستگی و اعتیاد به آن معادل اعتیاد به کوکائین دانسته شده است (سلیمی و احمدی، ۱۳۹۴، به نقل از pmbo.ir). پدیده‌ای اعتیاد، همرا با عوارضی کثیر است که از جمله عوارض آن امراض جسمی، خشونت و انزوای اجتماعی است، نیروی فکری انسان را به خودش مشغول می‌کند، به قسمی که شخص از امور اصلی و حیاتی زندگی اش غافل می‌شود و استفاده از هرزه برهنگی نیز به همین قسم است، فردی استفاده‌کننده مقدار قابل توجهی از نیروی فکری و ذهنی اش مصرف امور مرتبط با هرزه برهنگی شده و هیجانات حاصل از تماشا آن، مانع از آگاه شدن شخص از چنین موارد می‌شود، پس از گذشت سالیان متوجه چنین سرمایه ازدست‌رفته خواهد شد (کاوه، ۱۳۸۶: ۹۰).

اثر دیگری که در پورنوگرافی بر اثر تحریک شدید جنسی در مردان به وجود می‌آید خود ارضایی است، خود ارضایی علاوه بر زیان‌های جسمی باعث خستگی زیاد، احساس دلهره، اضطراب دائمی، انزوا و کاهش اعتماد به نفس و عدم تمایل به برقراری رابطه‌ی عاطفی با دیگران به ویژه خانواده و همسر می‌شود (سلیمی و احمدی، پشین). پدیده‌ی خود ارضایی که از تخیلات جنسی و مشاهده انواع فیلم و عکس‌های پورن که عادتاً باعث خارج شدن منی از انسان می‌شود، در اصطلاح فقه از آن به عنوان استمناء یاد می‌شود و حکم آن از دیدگاه فقها حرام و از گناهان کبیره محسوب می‌شود و دلیل حرمت آن را به غیر از اجماع، آیه‌ی شش سوره مؤمنون و احادیث که در باب استمناء آمده (حرعاملی، ۱۴۰۹، ج ۲۰: ۳۵۲-۳۵۵). ذکر نموده است (طوسی، ۱۳۸۸، ج ۴: ۲۴۲). عوارض خود ارضایی، تحلیل قوا، لاغری جسم، ارتعاش اعضا، خفقان قلب، ضعف باصره، ضعف حافظه، ناتوانی هاضمه، التهاب ریه، کم‌خونی و ناتوانی جنسی دانسته شده است (بهشتی، ۱۳۹۰: ۱۳۰-۱۳۱).

و همچنین بر اساس تحقیقات انجام‌شده پورنوگرافی افسردگی و انزوایی اجتماعی افراد را به دنبال دارد به نقل از دکتر اسکندر در پژوهشی که به‌صورت اینترنتی روی حدود ۴۵۰ نفر انجام داده به این نتیجه رسیده که بین تماشای فیلم‌های پورن و افسردگی رابطه قوی وجود دارد، یعنی کسانی که چند بار در هفته به تماشای این فیلم‌ها می‌پردازند نمره‌های بسیار بالایی در تست افسردگی به دست می‌آورند (سلیمی و احمدی، پشین). افسردگی یک نوع اختلالات روانی است که باید درمان شود وگرنه عوارض کثیری را در پی خواهد داشت، افراد مبتلا به پورنوگرافی منشاء افسردگی خودش را در برطرف شدن نیاز جنسی از طریق تماشای تصاویر و فیلم‌های مستهجن و خود ارضای می‌داند و این مسئله باعث انزوای بیشتر او می‌شود (همان).

۲-۳. حفظ کانون گرم خانواده‌گی

بر اساس تحقیقات انجام‌شده ارزش‌های جنسی‌هرزه‌نگاری و ارزش‌های جنسی آشکار در روابط صمیمانه‌ی بلندمدت مخصوصاً ازدواج، تطابق‌پذیری وجود ندارد، پیاده کردن اعمال هرزه‌نگاری و لذت فراوان جنسی آن بدون هیچ‌گونه احساس تعلق، تعهد یا مسئولیت است (کلاین: ۵۲) در حالیکه ساختار خانوادگی بدون تعهد و مسئولیت‌پذیری ممکن نخواهد بود. استفاده از محصولات پورنوگرافی، نسبت به زنان دارای دوتا آثار و پیامد کلی، نگرشی و کُنشی دانسته شده است که هرکدام از آن موجب از بین رفتن ارتباط صمیمی خانوادگی خواهد شد.

۲-۳-۱. پیامد نگرشی

استفاده از محصولات پورنوگرافی تغییراتی در نگرش افراد ایجاد می‌کند که ازجمله‌ی پیامدهای نگرشی که موجب از بین رفتن صمیمیت در خانواده می‌شود، زن را به‌عنوان کالای جنسی دانستن و برداشت‌های نادرست نسبت به زن است (احمدی و قاسمی، ۱۳۹۲: ۲۱۷) تفکری اینکه زن به‌عنوان کالای جنسی است، فقط بعد جسمانی و جذابیت جنسی و توانایشان در ارائه خدمات جنسی در نظر گرفته شوند و بعد شخصیتی و هم‌جنس بودن آن در پرده‌ی غفلت قرار دادن، موجب تزلزل در خانواده و برخلاف گفتار الهی خواهد بود؛ در قرآن توجه به این‌که زن مرد از نفس واحد آفریده‌شده، (نه اینکه زن از جنس دیگر و پست‌تر از مرد باشد)، همسر

مایه آرامش جسم و روان است، تمایل مردان به زنان و زنان به مردان بر اساس مودت و رحمتی خدادادی بیان شده است «و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم از واجا لتسکنو الیها و جعل بینکم مودّة و رحمه» (روم، ۲۱). رابطه زن مرد باید بر اساس مودت و رحمت باشد، مودت و رحمت عامل بقا، تداوم و آرامش در زندگی مشترک است (قرآنی، ج ۷: ۱۹۰).

در داشتن تفکری متاع جنسی زنان، ارتباط بر اساس غرایض جنسی خواهد بود نه مودت و رحمت خدادادی. بر اساس تحقیقات انجام شده از مشارکت کننده گانی که مبتلا به پورنوگرافی بوده تصورات اشتباهی داشته است و نسبت به زنان چنین اظهار نظر نموده اند: ویژگی و ابعاد جنسی زن مهم تر از همه چیز است، تنها راه ارتباط با زن ها رابطه جنسی و زنان وسیله لذت جویی مرد است (احمدی و قاسمی: ۲۱۹). چنین افراد رابطه‌ی جنسی صحیح و عادی مطابق با فطرت و دستورات دینی ندارد و به هیچ وجه نمی توان رابطه‌ی خارج از مشاهدات خود را تصور کند، این برداشت ها و تصورات موجب از بین رفتن ارتباط محکم خانواده خواهد شد.

۲-۳-۲. پیامد کنشی

از جمله پیامدهای کنشی که برای استفاده کننده گان پورنوگرافی بیان شده الگوبرداری جنسی، تجاوز و خشونت جنسی است که هر کدام از آن ها موجب از بین رفتن کانون گرم خانواده خواهد شد، بر اساس تحقیقات انجام شده از مشارکت کنندگانی که متأهل بودن با همسران خود به قسمی رفتار می کردند که بازمان در پورن رفتار می شوند. در کل روابط در پورن سرشار از خشونت، تحقیر و بی احترامی به زنان است و مصرف کنندگان به تدریج چنین اعمالی را به همسران خود اعمال می کنند و آنانی که مجرد بوده اند تصویری اشتباهی در این رابطه داشتن که بی شک آن تصورات در رابطه‌ی آتی آن ها تأثیرگذار خواهد بود (همان: ۲۲۰).

در صورت ادامه دار شدن تماشا و الگوبرداری از فیلم های پورن، تجاوز نیز محتمل خواهد بود. در پژوهش انجام شده مشارکت کنندگان اذعان می کردند که در هنگام برانگیختگی جنسی به این فکر افتاده اند، «فکر تجاوز به ذهنم رسیده» و همچنین اظهار نموده اند، هنگام رابطه جنسی خشونت را عادی دانسته و نسبت به شریک جنسی خود اعمال می کردند (همان:

۲۲۱). بر اساس تحقیقات میدانی که درباره تجاوز به عنف انجام شده ۸۳٪ این افراد همیشه یا گاهی فیلم‌های مستهجن استفاده می‌کرده اند (جورکویه، ۱۳۹۵: ۲۴۰). بنابراین، برداشت‌ها و رفتارهای نادرست در زندگی زناشویی که موجب تحقیر و خورد نمودن شخصیت و آزار همسر شود بدون شک تأثیرگذار در ثبات و صمیمیت خانواده خواهد بود، عرضه‌ای شدید هرزه‌نگاری باعث کاهش ارزش‌یابی ازدواج دانسته شده، به نظر آنان که مبتلابه عمل هرزه‌نگاری است، خانواده اهمتی ندارد و این امر تمایل آن‌ها را به داشتن فرزند کاهش می‌دهند، ایده‌ی مردسالاری و به بندگی گرفتن زن را رواج می‌دهند (کلاین: ۵۲).

پدیده‌ی پورنوگرافی همراه با این پیامدها، دارای اثرات نامطلوب، موجب تزلزل و نابودی خانواده‌گی می‌شود، باید از هر طریق ممکن از این پدیده‌ی شوم جلوگیری شود؛ جرم‌انگاری، یکی از راه‌هایی جلوگیری و کم‌رنگ شدن این افعال است، در بسیاری موارد، در جوامع انسانی و اسلامی موجب حفظ کانون گرم خانواده خواهند شد.

نتیجه

۱. پورنوگرافی از کلمات یویانی به معنای فاحشه‌نگاری و معادل فارسی آن هرزه‌نگاری است، پورنوگرافی اصطلاح حقوقی نیست عاریتاً وارد اصطلاح حقوق شده و متعلق به عالم هنر است، به معنای عام شامل مطالبی می‌شود که به قصد تحریک جنسی ارائه شده و شامل پورنوگرافی دیداری، شنیداری و نوشتاری می‌شود.

۲. فلسفه‌ی جرم‌انگاری پورنوگرافی بر مبنای ملاک عام: پاسداری از کرامت انسانی، حمایت از ارزش‌های اخلاقی، حفظ مصالح اسلامی و ایجاد بازدارندگی بیان شده و فلسفه‌ی خاص آن بر مبنای، سلامتی جسمی، روانی، اجتماعی، پیشگیری از جرائم جنسی و جسمی، و حفظ کانون گرم خانواده، ذکر شده است که مسئولیت انسان در قبال هریک از این‌ها بر اساس مبنای دینی اسلامی خواهد بود.

پیشنهادها

۱. بر اساس آنچه در بخش فلسفه‌ی جرم‌انگاری بیان شد هرزه‌نگاری منافی با کرامت

انسانی و ارزش‌های اخلاقی اسلامی است، برای رهای از این پدیده‌ی شوم و حفظ کانون خانوادگی اسلامی، لازم است راهکارهای در جامعه‌ی اسلامی در نظر گرفته شود. اولین راهکار پیشنهادی در جامعه‌ی اسلامی از طریق مسئولین ذی‌ربط، اقدام تربیتی است، که باید در خانواده و اجتماع از طریق آموزش در خانه و مدرسه، در نظر گرفته شود، از اینکه فضای مجازی امروزه به‌عنوان موتور محرک اصلی زندگی انسان‌ها شده، راهکارهای استفاده‌ی صحیح از فضای مجازی و آسیب‌های افتادن در دام هرزه‌نگاری بیان گردد که خانواده و فرزندان از همان ابتدا متوجه آسیب‌های فضای مجازی شده ناخودآگاه در دام آفت‌های آن قرار نگیرد. در کنار این اقدام، اقدام تأمینی، از طریق پلیس امنیتی سایبری، پنهان‌سازی سایبری، فیلترینگ فضای مجازی و ...، لازم و ضروری است. در قدم بعدی جرم‌انگاری قانونی هرزه‌نگاری است که نقش بازدارنده‌ی در جامعه اعطا خواهد کرد.

۲. ارائه راهکارهای مصونیت بخشی، برای جوانان و نوجوانان اسلامی از مواجهه با محتوای غیراخلاقی اینترنتی. امروزه گفتار دولت‌ها و سازمان‌های فناوری محور، پشتیبانی از روش آزاد اطلاعات است، این کار در ذات خود پسندیده است، اما گستردگی محتوای غیراخلاقی و انسانی سبب نگرانی‌های فراوانی شده است، انتشار تصاویر و فیلم‌های مستهجن، ایجاد وب‌سایت‌های هرزه‌نگاری، سلامت جانی و روانی، افراد و جامعه را به خطر مواجه کرده است. آگاهی و بیداری جوانان و نوجوانان به اثرات زیان‌بار پورنوگرافی، از طریق رسانه‌های اثرگذار مثل: شبکه‌های تلویزیونی و کانال‌های ارتباطی عمومی و گفتگوهای علمی در فضای حقیقی و مجازی، یکی از آن راهکارهای مصونیت بخشی است که باید انجام شود.

۳. تدوین قانون جامع و فراگیر، تحت عنوان مجرمانه‌ی "هرزه‌نگاری" و یا "جرایم ضد عفت و اخلاق عمومی" توسط قانون‌گذار، با ارائه تعریف دقیق از آن، به‌دور از واژگان چندپهلوی و تفسیر بردار، مطابق با قوانین اسلامی که در آن ویژگی‌های فرهنگی سنتی اسلامی لحاظ شده باشد.

کتابنامه

قرآن کریم.

نهج البلاغه.

بختیار نصرآبادی، حسنعلی، بیات، مریم، شیوه‌های تثبیت ارزش‌های اخلاقی در قرآن، نشریه اخلاق، شماره ۸، ۱۳۹۱.

بهشتی، احمد، اسلام و تربیت کودکان، چاپ اول، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین‌المللی، چ: اول، ۱۳۹۰.

جان کار، پورنوگرافی کودک، ترجمه محمد حسین دزیانی، خبرنامه انفورماتیک، شماره ۸۷، ۱۳۸۲.

جعفری، محمدحسین و پارسا، الهه، ممنوعیت هرزه‌نگاری کودکان از منظر اسناد بین‌المللی و داخلی، نشریه حقوق کودک، شماره ۱، ۱۳۹۸.

جوادی آملی، عبدالله، حق و تکلیف در اسلام، قم، انتشارات اسری، ۱۳۸۴.

حبیب زاده محمد جعفر و رحمانیان حامد، هرزه‌نگاری در حقوق کیفری ایران، مجله حقوقی دادگستری، ش ۷۶، ۱۳۹۰.

حرّعاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعة، قم، الطبعة الاولى، مؤسسه آل‌البیت (عج)، ۱۴۰۹ق. خود ارضائی چه تأثیرات بر زنده‌گی زنا شویی دارد؟ سایت: <https://fa.parsiteb.com>
دانش پژوه، وهاب، مهریزی، مهدی و محمودی‌جانکی، فیروز، جرم‌انگاری قرآن و عقلانیت، مبانی فقهی حقوق اسلامی، سال نهم، ش ۱۷، ۱۳۹۵.

دهخدا، علی‌اکبر، لغت‌نامه، تهران، دانشگاه تهران دانشکده ادبیات سازمان لغت‌نامه، ۱۳۳۴.
ربیعی، علی و آوات، رضا نیا، آسیب‌شناسی اینترنت و بحران اخلاقی در جوامع معاصر، فصل‌نامه اخلاقی در علوم و فناوری، سال هفتم، شماره ۴، ۱۳۹۱.

رحمانیان حامد، (پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد حقوق کیفری و جرم‌شناسی)، سیاست جنایی تقنینی ایران و فرانسه در قبال هرزه‌نگاری، ۱۳۸۸.

سلیمی، فریبا، ملک احمدی، حکیمه، آسیب‌شناسی اثرات هرزه‌گردی اینترنتی بر روابط همسران، پژوهش‌های معنوی، پژوهشکده باقرالعلوم، سایت pmbo.ir، ۱۳۹۴.

- طوسی، محمدبن حسن، *المبسوط فی فقه الإمامیة*، طهران، الطبعة الثالثة، المكتبة المرتضوية لإحياء الآثار الجعفرية، ۱۳۸۷ق.
- عالی پورحسن، *حقوق کیفری فناوری اطلاعات*، معاونت حقوقی و توسعه‌ی قضایی قوه قضاییه، کمیسیون سیاست جنایی، تهران، خرسندی، ۱۳۸۹.
- عباسی کلیمانی، عاطفه و اکبری، عاطفه، *جرایم سایبری*، تهران، مجد، ۱۳۹۴.
- عمید حسن، *فرهنگ فارسی عمید*، چاپ دهم، تهران، موسسه انتشارات امیر کبیر، ۱۳۷۴.
- فیض، علیرضا، *مقارنه و تطبیق حقوق جزای عمومی اسلام*، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۰.
- قدسی، زهرا و سلیمانی مجتهدی، ابوالحسن، *جرایم رایانه‌ای علیه اخلاق و عفت در حریم خانواده به ویژه جرم قوادی و هرزه‌نگاری*، شماره ۵۳، ۱۳۸۹.
- قدسی، زهرا و سلیمانی مجتهدی، ابوالحسن، *جرایم رایانه‌ای علیه اخلاق و عفت در حریم خانواده به ویژه جرم قوادی و هرزه‌نگاری*، شماره ۵۳، ۱۳۸۹.
- قرائتی، محسن، *تفسیر نور*، وزارت فرهنگ و ارشاد، ۱۳۷۴.
- کاوه سعید، *عکس و فیلم پورنوگرافی و پیامدهای آسیب‌زای آن در رفتار جنسی*، تهران، نشر سخن، ۱۳۸۶.
- کاوه، سعید، *بهداشت روانی رفتار جنسی*، چاپ اول، تهران، انتشارات سخن، ۱۳۸۷.
- کلاین، ویکتوری، *هرزه‌نگاری و تهاجمات جنسی علیه زنان*، نشریه سیاحت غرب، ش ۲۳، ۱۳۸۴.
- شرح کدجزای افغانستان، کابل، بنیاد آسیا، ۱۳۹۸.
- مارک، لاسر، *هرزه‌نگاری در اینترنت*، ماهنامه سیاحت غرب، شماره ۹، ۱۳۸۳.
- مجلسی، محمد باقر، *بحارالانوار*، بیروت، دار احیای تراث العربی ۱۴۰۳ق.
- محمدی-جورکویه، علی، *بررسی جرم شناختی جرایم جنسی*، تهران، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۵.
- محمودجانکی، فیروز، (رساله دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی)، *مبانی اصول و شیوه‌های جرم‌انگاری*، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، ۱۳۸۲.
- مسرور، فاطمه؛ فحعلی، محمدتقی و ناصری، مقدم حسین، *تبیین جایگاه رفتار ناقض حق کرامت در جرم‌انگاری*، نشریه پژوهش‌های اخلاقی، شماره ۴، ۱۴۰۰.

مصباح، محمدتقی، پیش‌نیازهای مدیریت اسلامی، چاپ دوم، قم، مؤسسه‌ی آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۸.

مطهری، مرتضی، اسلام و نیازهای زمان، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۸۴.
ملک احمدی، حکیمه؛ قاسمی، وحید، زنان و آسیب‌شناسی استفاده از محصولات هرزه‌نگاری، نشریه اخلاق، شماره ۱۱، ۱۳۹۲.

ملک احمدی، حکیمه؛ عدلی پور، صمد و پیرنیا، زهرا، آسیب‌شناسی آثار هرزه‌نگاری اینترنتی بر روابط جنسی زوجها، فصل‌نامه رسانه و خانواده، شماره ۱۱ و ۱۰، ۱۳۹۳.
میرمحمدصادقی، حسین؛ احمدی، محمد، قلمرو جرم‌انگاری و جرم‌زدایی، گفتمان حقوقی، شماره ۳۱، ۱۳۹۶.

Black's Law Dictionary editor in chief: Bryan A Garner Thomson West Eighth edition, 2004, printed by Mizan publication p. 1199

Dressler, Joshua (Editor in Chief), Encyclopedia of Crime & Justice, USA, Macmillan, V. 3, 2002 p1028.

